

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται άμα
δείξη πώς δε φοβάνται την
αλήθεια — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σιμούς της παρώνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΡΗΤΙΚΗ 20 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 371

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΔΙΚΑΙΟΣ. Προμηθέας.
- Β. Β. Στόν κ. Θωμά Οικονόμου.
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δήμου (συνέχεια).
- ΙΑΑΣ. Σαμοθράκη (συνέχεια).
- Ε. CLÉMENT. «Οι λοφοί στρατοκόποι».
- Μ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ. Θανάτου συναυλία.
- Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά-Στό βοῦρκο.
- ΔΙΔΑΚΤΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ. Στόν Παλαμά.
- ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. «Παιδικές σελίδες».
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΑΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*

Ε'

ΣΤΗΝ ΑΠΑΝΩ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Μας έκλεψαν ώρα πολλή του Μπέη οι Χανού-
μισσες. Απομεινόμερο έγεινε. Ώρα που μαζεύεται ο
κόσμος στην Αγορά. Ώρα που πιάνει ο καθένας τη
θέση που κληρονόμησε από γονιό και παππού, και
καθίζει να δει τριγύρω του τα ίδια τα πρόσωπα, να
στηλώσει τα μάτια του στους ίδιους τους τοίχους, τα
ίδια λόγια να πη, τις ίδιες ξυπνάδες νακούση· να
πλη τον καφέ του από το ίδιο φελτζάνι και το ίδιο
το μαρκούτσι να πάρη στο χέρι. Ώρα που ο νοῦς
του ξυπνάει από ύπνο βαθύ, βλέπει τι βαρετό και
τι μάταιο πράμα είναι η ζωή, και ξαναυσταίνει.

Να περάσουμε πρώτα από την άπάνω την Α-
γορά. Βλέποντας και πηγαίνοντας θα βρεθούμε στην
κάτω. Απάνω Αγορά, κάτω Αγορά: Τουρκιά, Ρω-
μιοσύνη.

Βλέπε τους άφοβα, κατάματα βλέπε τους. Δε θα
μας βλέπουν αυτοί. Έμεις ταξιδεύουμε με το νοῦ,
κι από νοῦ δέν παίρνουν τα χαδεμένα παιδιά του
Προφήτη.

Καίταξε, πώς με τον καιρό γίνονται, κι ως τόσο
παρατηρούνται, τα θάματα που μέσα σε παραμύθι
της Χαλιμάς ένα τελώνιο όταν τα κρυφοπλέκη, ά-
πίστευτα φαίνονται και λέμε πως αλήθεια να εί-
ταν, σε παράξενο κόσμο θα ζούσαμε! Τι μεγαλή-
τερο θάμ' από τούτο, μόνο που πήρ' αιώνας να σκα-
ρωθή κι όχι μιὰ στιγμή. Φαντασία δε θέλει πολλή
ν' ανιστορήσουμε το τί σκηνές θα βλέπαμε, τί λόγια

*) Η αρχή στον αριθ. 353.

ή και τραγούδια θακούγαμε, τί λογής φούνια θα
κάμναμε σ' αυτό το χώμ' άπάνω, πρό εικοσι αιώ-
νες δε ποῦμε! Κι όμως η φαντασία τρέμει και σκιά-
ζεται σε βάλη πλάγι τις δυο σκηνές: Έκεινη και
τούτη. Τάπεραντο φως και τάπεραντο σκότος! Την
Έλλάδα και την Άσία.

Τη βλέπεις, την άκούς, τη μυρίζεις παντού την
Άσία: ως και τα μουσκαράδα του μπακάλη και
του Έφέντη ο μόνος, σου την παραστάινουν άλά-
κερη, την κατασταλάζουνε στής ψυχής σου τα βά-
θια τη θεοσκότεινη, την ψυχοφαρμακεύτρα, τη Στρι-
γλα της άνθρωπότητας, τη γήινη Κόλαση, την κα-
ταχθόνια την Άσία, που αν ένα καλό μας έκαμε
και μας έδωσε μιὰ φορά το χλωμασμένο της φως,
ήρθε κατόπι να σβύση μιὰ και για πάντα το δικό
μας τζιγκ φως και να μας σφίξη στη βαθειά και
σκοτεινή άγκαλιά της, όπου μήτε σημάδι να μη
μας μένη, αλλά παρόντι μας να κινείται.

Στη ψυχή μας μέσα κι αστάλαξε ο Άσιατι-
σμός, και γι' αυτό οι πιώτεροι μας μήτε τί πράμα
είναι δέν το νοιώθουμε. Δικός μας έγεινε, αίμα μας
είναι. Άς τους αφήσουμε όμως τους δύστυχους πα-
τριώτες: θα τους ανταμώσουμε παρακάτω. Άς δοῦμε
τώρα τους άφεντάδες: αυτούς που μας έφεραν τά-
θάνατα σκότη από την Ανατολή εκείνη, που Δύση
να την έλεγαν, πάλι αλήθεια δε θα είτανε!

Κοίταξέ τον με τί παμπόνηρη περιφάνεια κρύ-
βει τη γύμνια του! Λες, άλλη μιὰ σκέψη, και λύ-
θηκε το μεγάλο το πρόβλημα.

Άς του μιλήσουμε από μακριά.

— Μερ χαμπάρ, Έφέντημ! Το κέφι στον τόπο
του; Βρέθηκαν τίποτις δανεικά σήμερα; Άραγες
από το πρωί άγαπαύεσαι αυτού διπλοπόδι; Άν από
το πρωί, καλή την έχεις. Το κέφι πρέπει να είναι
λαμπρά σκαρωμένο. Νάρθουμε να καθίσουμε κοντά
σου, δέν ταιριάζει. Ορίστε ένα ταπεινότατο τεμενά.
Για να μην ξεσυνηθίσω, τον κάμνω κάθε πρωί του
Μπέη που γυρίζει το ροδάκι του πηγαδιού μου.
Έτσι μου φαίνεται πως είναι και κείνος σοβαρός
και μεγαλόπρεπος σαν την Άφεντιά σου. Μόνο που
δουλεύει εκείνος. Έσύ έχεις μοναχά τις βασιλικές
του τις χάρες. Αυτός έχει και την υπομονή, και την
ουρά, και ταυτιά.

Με συμπάθειο, σάδίκησα: δέν είσαι συ από κεί-
νους: μήτε λύκος δέν είσαι, μα μήτε όρνιο, μήτε και
διάβολος. Ταιρι δέν έχεις σου. Έσύ, όταν ο Πλά-
στης κατέβασε στη γης τάνθρώπινο γένος, μαζί του
δέν ήρθε. Άν κατοικούσες εδώ από τότες, ρουθούνι
δε θα μας έμνε! Αιώνας κ' αιώνας κατόπι μας ήρ-
θες σου, Κύριος οίδε από τί άμαρτίες μας! Κι από

την ώρα εκείνη, τρέχει και τρέχει το αίμα, κι άκόμα,
που να χορτάσης!

Κιοπόγλου, ταῦτί σου δε δρώνει! Τράβα το ταμ-
πούκι σου, κ' έννοια σου! Τι! έχεις να σκοπιστής;
τί να φοβηθής; Τα πρόβατά σου βόσκουνε μοναχά
τους. Ώς και το γάλα τους μοναχά τους το φέρνουν.
Και το μαλλί τους χαζίρικο τήχεις, Άνάμεσά τους
κουρεύονται και σου το κουβαλούν. Γνωστικά πρό-
βατα, μα και συ, θαρρώ, γνωστικότερος.

Άς ρίξουμε και παραμέσα στον καφενέ μιὰ ματιά
Κοίταξέ τους: κάθονται σε χορτασμένοι κροκόδειλοι
στον άμμο του ποταμού. Τσιμουδιά λέξη, κι άνοιχτό
στόμα. Λες και φωτιά να πάρη το χτίριο, δε θα σα-
λέφουνε. Να μη γελαστή έμεις κεφάλι και σκύφη
μπροστά τους! Χάπ,—και το χάρτουνε. Βυθίζονται:
κατόπι μέσα στα θολωμένα νερά τους και το κατα-
πίνουν. Τρέχα συ τότες γύρευε δικιο. Θα χαμογελά
στην όψη σου τη γειτόνια. Ώσο για τον Άγά, αυτός
θα σου δώση να καταλάβης καταποῦ πέφτει το μαξι-
λαράκι του μιντεριού του. Και συ τότες, έχει που του
συντυχαίνεις, άνασηκόνεις το μαξιλάρι και κρύβεις
από κάτω ένα παυγί. Κατά το βάρος του μαγεμένου
παυγίου θα είναι και το δικιο σου. Άν είναι τόσο το
βάρος που να μην μπορη μιὰ Συνειδηση να το ση-
κώση, φωνάζει το Ζαπτιέ ο Άγας, του δίνει προ-
σταγές που τραμάζουν έναν άνήξερο, τρέχει ο Ζα-
πτιές, ξετρυπώνει τον Κροκόδειλο, προφταίνει κι
άρπάζει από το στόμα του κατιτίς και σου το δίνει,
αφοῦ κρατήση το μισό για πλερωμή του ήρωισμού
του. Το παίρνεις σου τότες τάπομεινάρι του έχει
σου και πηγαίνεις, λέγοντας πως το βρήκες τέλος
πάντων το δικιο σου.

Έχει, βλέπεις, κι ο Τοῦρκος δικαιοσύνη, μα δέν
είναι καθώς η βροχή του Θεού. Πέφτει χαλάζι στον
εαυτό του, και ψιχαλίδες στους άλλους. Δέν τους
σώνει τάχα τους άλλους που τους αφήνει και ζούν;

Τέτοιον είναι κ' οι νόμοι κ' οι τέχνες του κ' οι
έπιστήμες του. Έλα μαζί μου, να το πιστέψης. Το
βλέπεις εκείνο το μπαρμπεριό; Είναι ο κάλδος ο Χαφί-
σης εκεί μέσα. Ο Θεός να με συχωρέση, ροματικό
αίμα πρέπει ναχη μέσα του ο Χαφίσης. Πρώτο, που
δουλεύει κι αυτός. Δουλεύει με το ξουράφι του. Δεύ-
τερο, που φαίνεται ήμερος κι άβλαβος. Όλοι του χρι-
σίου, στοῦ Χαφίση ξουρίζονται. Τι του κόστιζε να
σφάξη κανέναν με το ξουράφι του! Κανένα δέν
έσφαξε, μήτε από τουρκικο λάθος. Να δης που είναι
και της έπιστήμης παιδί ο Χαφίσης. Σε πιάνει δον-
τόπονος. Τρέχεις στοῦ Χαφίση και του το λές. Σε
καθίζει σ' αυτό έχει το σκαμνί, φέρνει τη μιὰ και
μοναχή του δοντάγρα, του δείχνεις το μέρος που σου

πολύ τόπο από κείνο που δίνει ο πατέρας της — αν και του κ. Μπενάκη οι δωρεές δεν μπορούμε να πούμε πως δεν είναι πραγματικές τις περισσότερες φορές.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

Ήτανε μία μέρα γιορτή και χόρευαν στα χωριά οι νιές με τα παλληκάρια τραγουδώντας και γελώντας. Ο χορός είναι ή πιό αληθινή χαρά μετά τον έρωτα, και είναι και το προαίσθημά του. Και μένα ή χαρά μου ήταν εκείνη την ημέρα να γυρίζω σ' άλλογο καθάλα μέσα στα χωριά που χόρευαν και μέσα στις έρημιές. Η χαρά αυτή είναι ή ανταμοιβή μου. Έτσι διασκεδάζω εγώ.

— "Όστε πάει να πει πως τ'ό κέφι σου κάνεις και σύ."

— Γιατί όχι ; "Όλοι μας διασκεδάζουμε, άλλο με γλέντια και άλλοι άλλοιως. Δεν αξίζω περισσότερο από τους πολλούς. Είναι περιττό να σε βεβαιώσω πως κάθε άνθρωπος είναι έγωιστής. Μόνο δεν τοποθετούν όλοι τον έγωισμό τους, δηλαδή την ευχαρίστησή τους, στα ίδια πράματα. Ο έγωισμός έχει λογίων λογίων περιεχόμενα, μα πάντα έγωισμός μένει, και ο άνθρωπος, καθώς ξέρεις, δεν έχει τίποτε άλλο από το εγώ του. Μ' αυτό θα ζήσει, μ' αυτό θα δει τον κόσμο, μ' αυτό θα κάνει έτι κι αν κάνει. Από το εγώ μου αρχίζει ο κόσμος. Με το δικό μου νοῦ θα κρίνω εγώ, με τα δικά μου μάτια θα δω, και με τ' αυτιά τα δικά μου θ' ακούσω.

— Μα εγώ ξέρω πως ο έγωισμός είναι κακό πράμα και πρέπει να τον πολεμούμε.

— Αυτό είναι έλαττα και τιμωρή. Όδτε ο έγωισμός είναι κακό πράμα, αφού είναι ανθρώπινο και υπάρχει, οδτε πρέπει να πολεμούμε καμιά κακία μας, γιατί οι κακίες μας είναι ή μεγαλύτερη δύναμη. Αν με τή λέξη έγωισμός έννοεις τον ζήλο και τή λατρεία ενός φαναγμένου ανθρώπου για τον εαυτό του, τότε έχεις δικιο. Είναι βέβαια μερικοί που χάνονται στο πρόσωπό τους γιατί ξεχνούν αλήθεια τή μικρότητά τους και δεν ξέρουν τή θέση τους. Άλλοι μπορούν να

* Η αρχή στον αριθ. 353.

θυσιάσουν όλα, και τή ζωή τους, άμα τους άγγίξεις και λιγάκι μονάχα. Είναι και μερικοί φιλόδοξοι που τους βαστά ένας άκούρατος και άστέρυτος ένθουσιασμός για τον εαυτό τους.

— Αϊ, και τους λες καλούς αυτούς ; "Όστε και ο ίδιος παραδέχεται ότι υπάρχει και κακός έγωισμός !

— "Όχι, δεν τους λέω καλούς γιατί δε μ' άρέσουν. Αν ήταν Νάρκισσοι και θαύμαζαν τήν όμορφιά τους, μάλιστα ! Μα οδτε και κακούς τους λέω. Τους όνομάζω κοντόφθαλμους, στενόμουλους και εδουχισμένους, και τους πιό κουτούς άπ' αυτούς τους όνομάζω βλάκες. Μα και ή βλακία έχει τον προορισμό της σ' αυτή τή ζωή, διασκεδάζει κόσμο και συνήθως και εκείνον που τήν έχει. "Όσο για τήν άλλη ζωή ή βλακία είναι προορισμένη, νομίζω, για τή βασιλεία των ούρανών. "Όστε έχει τρανές έλπίδες ο βλάκας. Χρειάζεται βέβαια κάτι περισσότερο πνεύμα για να πάγει κανείς στην κόλαση. Υποθέτω, ως πούμε, καλόγερε, ότι εσύ δεν είσαι για τή βασιλεία των ούρανών.

— Άφησέ τα αυτά και έλα στο ζήτημα.

— Το ζήτημα είναι ότι έγωισμός θα πει άνθρωπος, και ή καλλιέργεια του εγώ μου είναι και χρέος μου και δικαίωμά μου.

— Μα τότε δεν έχεις καιρό να κάνεις τίποτε άλλο παρά να κυτάξεις το εγώ σου και θα κατανοήεις να ξεχνάς το κάθε τι για το εγώ σου. Και όλη σου τή δύναμη θα τήν ξοδεύεις για να το όργώνεις αυτό το εγώ σου.

— Και το αξίζει. Τι πειράζει αν καλλιεργώ το εγώ μου αφού έτσι δεν ξεχνώ όλα τα άλλα πράματα, όπως λές, παρά το έναντίο τα καταλαβαίνω καλύτερα μάλιστα και στοργυυλότερα. Ο άνθρωπος που αναλύει τον εαυτό του γιατί βεβαιώθηκε πως άπ' αυτόν αρχίζει ο κόσμος, αυτός τίποτε δεν ξεχνά, βλέπει ίσα ίσα καλύτερα από κάθε άλλον πως το εγώ του δεν υπάρχει. Το εγώ μου δεν είναι πρόσωπο, δεν είναι τίποτε που να μου άνήκει, είναι μια συνέχεια και ένα μάζωμα όλων των περασμένων ανθρώπινων «εγώ» που έζησαν στη γη επάνω και πρόδρομος όλων των άλλων που μέλλεται ακόμα να ζήσουν. Νοιώθω τή μικρότητα της ζωτανής μικρής μορφής μου που, από ανθρώπινη άτέλεια της γλώσσας, κάνω το λάθος και τήν προσωποποιώ λέγοντάς τήν «εγώ», και νοιώθω πως όλα τα πλούτη μου δεν είναι δικά μου παρά είναι όλων των αν-

θρώπων, των περασμένων, των τωρινών και των έρχόμενων. Τα έχω κληρονομήσει και γώ, όπως όλοι οι άνθρωποι, από τους πεθαμένους, και μάλιστα από τους πεθαμένους της φυλής μου. Οι νεκροί μας έφτειασαν και έχουμε τώρα ζωντανά μέσα μας όλα όσα έζησαν εκείνοι και μπορεί να έχουμε μέσα μας και όσα θα γίνουν άξιοι οι απόγονοί μας να ζήσουν.

— Είναι όμως και άνθρωποι που το άτομό τους το θεωρούν ανεξάρτητο από τ' άλλα άτομα είτε ζωντανά είτε πεθαμένα, ξεκρέμαστο, σαν κανένα μαργαριτάρι που έπεσε μετέωρο από τον ούρανό. Και πιστεύουν πως δεν έχουνο χρέος κανένα για τίποτε και σε κανένα.

— Το ζήτημα εδώ δεν είναι μόνο πως βλέπουν καθαρά τα πράματα και παρεξηγούν τήν έννοια του εγώ, στενεύοντάς τήν, μικραίνοντάς τήν και μικραίνοντας έτσι και τήν ψυχή τους, αλλά και πως δεν μπορούν να νοιώσουν τους δεσμούς και τα «χρήη» τους, όπως τα λές, από άδυναμια άρρωστιάτικη, ή από κόραση. Αυτοί είναι οι αδύνατοι, οι άρρωστημένοι και οι κουρασμένοι. Και κάθε άνθρωπος αισθάνεται έτσι σαν είναι αδύνατος. Σε μένα τον ίδιο παλεύουν άναμεταξύ τους δυο αίσθηματα που το ένα είναι φτωχό και το άλλο πλούσιο: το αίσθημα πως είμαι ένας και χωρισμένος από τους άλλους ανθρώπους, δηλαδή χωρίς κανένα δεσμό μαζί τους, ανεξάρτητος και άτομο, φτωχούλης— και το αίσθημα πως είμαι πολλοί, ή ένας μέσα στους πολλούς, και ένα με τους άλλους ανθρώπους ζωντανούς και πεθαμένους, δεμένος μαζί τους με χίλιων ειδών δεσμάτα, ελεύτερος και πλούσιος και όχι ανεξάρτητος. Οι αδύνατοι που αναφέρνεις είναι εκείνοι που αισθάνονται σαν άτομα ξεκρέμαστα. Το άτομο δεν υπάρχει είναι μονάχα αίσθημα των αδυνάτων και των κουρασμένων. Είναι τή στενάχωρα τής τής από τήν άδυναμία τους αν αναλύουν καλύτερα τα μάτια τους και αναλύσουν το εγώ τους ως το βάθος. Τότε θα δοῦν ποιές είναι οι ρίζες τους και τα δεσμάτα τους και τότε το εγώ τους το στενό θα πλαταίνει γιατί θα γίνει χίλια κομμάτια. Και τότε θα καταλάβουν πως δεν είναι ανεξάρτητοι, δι: όμως άναγνωρίζοντας και δεχόμενοι τις σκληριές τους όλες γίνονται ελεύτεροι άνθρωποι, ξελευτερόνονται από ένα βάρος. Αν με τήν ανάλυση καταλάβαμε πως είμαστε σκληροί των πεθαμένων και μας όρίζουν

άκριβως που ή μέρα σαν άρρωστη γυναίκα σέρνεται ψυχομαχητά στο δειλί.

Η Χρυσούλα συμαζεμένη στα γόνατά της έκλαιε.

— "Όχι ! όχι ! πουθενά βοήθεια ! Ο κόσμος είναι μια άδύσταχτη έρημιά. Και σηκώθηκε να φύγει.

— Φεύγεις ;

— Ναί, ναί. Πρέπει να πάω σπίτι. Να πίσω να ήσυχάζω. Πρέπει να φύγω, να φύγω...

Πήγαινε άνω-άτω μέσα στην κάμερα κ' ήθελε να φύγει και δεν τολμούσε πως να πάει σπίτι της, πως ν' αντικρύσει τον 'Όρίστη, τί να του πει, πως να τον κυτάξει. "Ω ! να μπορούσα ήσυχάζω, χωρίς να ποιέσω, χωρίς κανένα βίαιο κίνημα να σκύψω το κεφάλι απάνω στα στήθια μου — σαν τα πουλιά όταν αποκοιμούνται, και να πεθάνω. "Ω ! να πεθάνω, να πεθάνω, να ξεπλωθώ χάρμα στο χῶμα, να μη σαλεύω πιά ..

Σήμωσε στο παράθυρο και παραμέρισε τις κουρτίνες. Και μπήκε ο ήλιος πιό πολλή τώρα μέσα και φώτισε απάνω στο γραφείο σωρούς βιβλία και μικρά αγαλματάκια σπασμένα και πήλινες ταναγραίες κόρες, που σφιχτοτυλιγμένες στα σερτά τους φουστάκια σε κυτάζονε με κορασένια χάρη και σου γλυκο-

γελοῦνε.

Κι ο Γοργίας για να τήν κρατήσει ακόμα λίγο μαζί του :

— Το ξέρετε, Χρυσούλα, πως έχουμε σήμερα Πάσχα ;

Και χαμογέλασε ειρωνικά κι άδιόρατα — "Έτσι θα χαμογελούσε κι ο γέρο Σωκράτης αν τούλεγες πως ο Θεός ήθε δώ στον κόσμο κ' έζησε και πέθανε και σήμερα πρωτ-πρωτ' αναστήθηκε

Η Χρυσούλα που ήθελε να διώξει απόπάνω της τήν ιδέα της σημερινής γιορτής, γιατί φοβότανε μή σπαράξει τήν ψυχή της, είπε, απλώνοντας τα χέρια της, σ' άβθελε να σπρώξει μακριά της τήν τρομαχτικήν άνάμνηση :

— Το ξέρω... το ξέρω.

(Τό σπίτι της, οι γονίοί της, τ' άδέρφια της, ύψώθηκαν μια στιγμή μπροστά της κ' ύστερα ρουφηχτήκανε εύτος πάλι σ' ένα βαθύτατο χωνστό λάκκο, μέσα της.)

Κι ο Γοργίας έπλωσε απάνω, από το κρεβάτι του το χέρι και πήρε μια ταναγραία κόρη, που σκεκότανε σ' ένα μικρό εικονοστάσι, απάνω από το προσκεφάλι του. Κρατούσε μια βεντάλια σαν καρδιά στο χέρι κ' είτανε σμηνή και γλυκοαιμάτη.

— "Α ! θάρθει και για μας μια Λαμπρή που θα βουβαθούνε όλες οι καμπάνες κομμυτιασμένες απάνω στα ραγισμένα καμπαναριά. Και θα ξεπησουνε τότε όλα τα δάση και θ' ανοιχτούνε οι κορμοί των γέρικων έλιων και θα σκιστεί το φλούδι το παμπάλαιο των άρτυγιάδων και θα πεταχτούνε δξω όλες οι κοιμισμένες νύφες.

(Τίνος μιλούσε ; τίνος μιλούσε ; της Χρυσούλας ή της Ταναγραίας κόρης ;)

— Ένας Πάν με μεγάλα στρουφηχτά κέρατα βαρβατου κριού θα σέρνει το χορό. Και τα πράματα θα παιζοτηθούν και θα χορεύουν στα πράσινα λιβάδια και τα γίδια θα σκαρφάλωνουν με όρμητικούς ρυθμούς απάνω στα βουνά κι ο ήλιος θα τρέχει απάνω στα μαλλιά τους κι όλος ο άνοιξιάτικος άέρας θα χτυπά σαν καμπάνα άσημίγια και θα διαλαλεί της άνάστασης της Χαράς τα κόκκινα Εύαγγέλια. — Ο Πάν άνέστη ! — Ο Πάν άνέστη !

Και θ' αντιλαλούν όλοι οι καταρράχτες από τα βουνά κι όλες οι γλυκοκουβεντιάστρες λεύκες κ' οι πλατανιές και τα χαλίγια των ρυακιών και τα γαλανά άκρογιάλια.

— Άληθώς άνέστη ! — Άληθώς άνέστη ! Το χέρι του Γοργία έτρεψε απάνω στην Τανα-

αυτοί, είναι βάρος τρομερό όταν το νοιώθουμε αδιάκοπα. Θα ξεφορτωθούμε το βάρος αυτό άμα το παραδεχτούμε και το ξεχάσουμε πάλι, και ανακατωθούμε θαρρητά με τους συγκαταρκινούς μας ανθρώπους, νοιώθοντας μέσα μας μιάν πειθαρχία κοινωνική και μιάν άλληλεγγύη.

— Και αν δεν γιατρευτούν οι αδύνατοι και οι άρρωστοι με την ανάλυση, και παραλύσουν ακόμα περισσότερο; "Αν καταλάβουν πως οι πεθαμένοι όρίζουν τους ζωντανούς περισσότερο παρά ό,τι αυτοί όρίζουν τον εαυτό τους, δε θα πούν τάχα πως δεν είναι ελεύτεροι ούτε υπεύθυνοι για καμιά τους πράξη; Και δε θα γίνουν τότε τεμπέληδες και μοιρολάτρες;

— Και μήπως τώρα που φαντάζονται τον εαυτό τους άτομα ανεξάρτητα και αυτόδουλα κάνουν τίποτε; "Αν, αφού αναλύσουν τον εαυτό τους, όπως λέγω, δεν έχουν την ικανότητα να τον συνθέσουν πάλι, και αναλύοντάς τον πελαγώσουν στην ανάλυση, τότε αυτοί δεν είναι άξιοι να γιατρευτούν. "Ό,τι και να κ' νουν, τεμπέληδες θα μείνουν και χαλασμένοι, άρρωστοι και κουρασμένοι. Εύκολα θα βρουν πρόσφατες για να μην κάνουν τίποτε ως και φιλοσοφικά συστήματα μπορούν να δημιουργήσουν για να δικαιολογήσουν την τεμπελιά τους. Μά ή τεμπελιά και ή κούραση δικαιολογία δε χρειάζονται. Οι θεωρίες και τα φιλοσοφικά συστήματα είναι χρήσιμα όσο μπορούν και γιατρεύουν άρρώστους και κουρασμένους, και έχουν τέτοια δύναμη όσο βγαίνουν μέσα από τη ζωή. Για μένα γιατρικό μπορεί να είναι ή ανάλυση του εαυτού μου, γιατί μονάχα αυτή ή θεωρία βγαίνει από μέσα από τη ζωή μου. Μ' αυτό το γιατρικό έβγαλα τα έμποδια από το δρόμο μου και έμποδια μου ήταν οι θεωρίες των άλλων. "Ανάγκη είναι ό καθένας να φανερώσει ό,τι ζωή έχει, μέσα του. Το φυτό πρέπει να ριζώσει, να φτάσει, να άπλώσει, να πάρει την προγονική του μορφή, την περιφέρειά του τη φυσική, να στραγγυλέψει, να γιομίσει, να μεστώσει. "Αν τύχουν περιστατικά αντίθετα και το έμποδίσουν να συμπληρώσει τη ζωή του και δεν μπορεί να τα βγάλει από τη μέση, κανένας βράχος άπέραστος άποκάτω από τις ρίζες του, ένα άστραπελέκι, κανένας ξυλοκόπος με την άξίνα του, τότε θα περιοριστεί, θα αδυνατίσει, δε θα πάρει τη μορφή που ταιριάζει με τη δύναμή του, ή θα αφανιστεί. "Αλλά ό,τι ζή,

είναι ανάγκη να άπλώνεται όσο μπορεί, να φανερώνει τη δύναμή του όλη, όσην έχει.

— Σάν καλά τα λές αυτά, μά αν το φανέρωμα της δύναμης ενός ανθρώπου πάει να πνίξει άλλου ανθρώπου τη ζωή;

— Τι να γίνει; Θα την πνίξει. Μερικά φυτά πνίγουν άλλα. "Ο δυνατότερος νικά.

— Γιατί να μη ζήσει και ό αδύνατος;

— "Αν το καταφέρει, ως ζήσει. Και αυτός τις περισσότερες φορές βρίσκει τρόπο να ζήσει και όπλα για να πολεμήσει. "Ο αδύνατος ανακάλυψε την καταργαρία και μ' αυτή συχνά νίκησε τη δύναμη του δυνατό. Πάρα πολλοί αδύνατοι μάλιστα καταφέρνουν και ζούν, ίσως για να υπάρχει με την ανισότητα κάποια ίσοροπία και κάποια ποιικιλία στη ζωή. "Αν όμως πληθαίνουν τόσο οι αδύνατοι που να γίνουν λαός και να πνίξουν τους δυνατούς, θα χειροτερέψει ό άνθρωπος, και καθώς ξέρεις ή ράτσα του είναι αρκετά αδύνατη και μικρή και τώρα. Δεν άξιζει να ζούν όλοι, ούτε σημαίνει τίποτε για την ανθρωπότητα αν λείψουν μερικοί. "Επειτα και για τους ίδιους τους αδύνατους είναι καλλίτερα να μη ζούν, που ή ζωή γι' αυτούς είναι βάσανο καθημερινό, και πόνος αδιάκοπος και βάρος. Καλλίτερα να ζούν εκεί που υποφέρουν τη ζωή χωρίς να παθαίνουνται.

— Μά δεν είναι δικαιο δούδ που λές. Δεν υπάρχει λοιπόν δικαιοσύνη σ' αυτό τον κόσμο;

— "Όχι, δεν υπάρχει, ή καλλίτερα, δεν ξέρω αν είναι δικαιο ή άδικα αυτά που λέω, μά ούτε με τη συζήτησή μας και με τις θεωρίες των ανθρώπων ούτε και με τις φιλανθρωπικές τους πράξεις διορθώνονται. Αυτά υπάρχουν, αδιάφορο αν τα νομίζουμε μεις δικαιο ή άδικα, και μ' αυτά θα ζήσουμε.

— "Α, μά εγώ δεν μπορώ να υποφέρω την άδικία!

— Μπορείς, αφού ζής και δε φαίνεσαι και πολύ υποφέρων. Άλλα ποιος σ' έμποδίζει, αφού μάλιστα είσαι και καλόγερος, να προσπαθήσεις με τη φιλανθρωπία να ελαφρώσεις τα βάρη των άδικημένων, όπως τους χαρακτηρίζεις; Κάνε νοσοκομεία ή γίνου σοσιαλιστής. "Εγώ προτιμώ να υποστηρίξω τους δυνατούς. "Αφίνοντας τη ζωή να βαραίνει όσο μπορεί περισσότερο επάνω στους αδύνατους βοηθώ μονάχα εκείνους που άντέχουν στο βάρος, να ζήσουν.

— "Εμένα μ' άρέσει ή ισότητα και ή δικαιοσύνη.

— Θεωρίες! Και είναι περιττές όλες οι θεωρίες: όσες δε βγαίνουν, σα συμπέρασμα, από κάποια ένέργεια δική μας.

— Δεν κάνω θεωρίες. "Η καλογερική είναι σύμφωνη με τη θεωρία μου. Γίνε και ό καλόγερος. "Αφού ή άδικία σ' αυτό τον κόσμο και ή ανισότητα δεν μπορούν να λείψουν, ως λείπει ό κόσμος. "Όταν όλοι οι άνθρωποι συμφωνήσουν και γίνουν μοναχοί άσπαζόμενοι τον άγαμων βίον, τότε θα λείπει από την γήν το γένος των ανθρώπων και επιταχύνεται ούτως ή έλευσις της δευτέρας παρουσίας και συν αυτή ή άπόλαυσις της αιώνιου ζωής και των αιώνιων αγαθών.

— "Αμήν! "Αλλά δεν τα πιστεύεις αυτά που λές, γι' αυτό μάλιστα τα λές και με έλληνικούς. Μετάφρασε τα στη γλώσσα σου να δεις πως δε σημαίνουν τίποτα όλ' αυτά. Μην κάνεις περιττές θεωρίες. Είναι πολύ άρκετες οι αναγκαίες θεωρίες που κάνουμε.

— Τι άλλο κάνεις κ' εσύ παρά θεωρίες; Γιατί τάχα να μην είναι περιττές και οι δικές σου;

— Οι θεωρίες μου έμένα είναι ή ζωή μου, δηλαδή μιάν φωτεινή προβολή που βγαίνει από τις πράξεις μου. Τις θεωρίες μου εγώ δεν τις κάνω για να περνά ή ώρα. Οι θεωρίες που βγαίνουν σαν αποτέλεσμα από τη ζωή μου και είναι άχώριστες από δούτην. Σό, καλόγερε, που καμόνεσαι πως θυμόνεις με την άδικία του κόσμου είσαι τάχα βέβαιος πως δεν τρώς το ψωμί κανένος άλλου ανθρώπου ίσως πιο χρήσιμου από σένα; Και πές μου, καλόγερε, άληθινά, όταν πιάνεσαι στο "Άγιον "Όρος με τους άλλους καλόγερους και τους καταχερίζεις, άραγε φιλοσοφείς όπως σήμερα; Και όταν κάνεις τα έδύνατα δυνατά για να γίνεις ήγούμενος της μονής σου, είσαι δικαιο; Γιατί να μη γίνουν όλοι οι καλόγεροι ήγούμενοι; Δεν είναι δικαιο και τούτο; Γιατί να υπάρχει ανισότητα; Οι θεωρίες οι δικές σου δεν έχουν καμιά σχέση με τη ζωή σου, καλόγερε. Ζής όπως όπως και τις ώρες που δεν έχεις τί να κάνεις, γίνεσαι φιλόσοφος. Γι' αυτό και πέφτεις έξω. Μπορεί να είναι ώραιες οι θεωρίες σου για την ισότητα και τη δικαιοσύνη, και για τα αιώνια αγαθά που φαντάζεσαι ή δε φαντάζεσαι, μά δεν έχουν καμιά σχέση με τη ζωή σου και τότε μου είναι περιττές. Θα μου άρεσε αν μπορούσες να μου διηγηθείς άληθινά τί κάνεις στο "Άγιον "Όρος. Φαντασία έχω και γώ και μπορώ να φανταστώ κόσμους άπει-

γραία κόρη. Μιά υπερδιέγερση άναφτε τα μάτια του, το αίμα, τις σκέψεις. Δεν ήξερε τί να κάνει, ή Χρυσούλα σαν πυρετός φλογοπικύκλωνε την ψυχή του και σαν τρέλλα—και τότε του έρχότανε να γελάσει, να φωνάζει, να σπάσει τίποτα, τότε να σκύψει και να σταυρώσει τα χέρια και ν' άρχισει το κλάμα.

Είτανε τόσο μόνοι εκεί κι ό θόρυβος των δρόμων τόσο πνιγμένα κι άνάρια άνέβαινε ως το πέμπτο πάτωμα, που ή δύστυχη, ή παιδικήσσια καρδούλα του Γοργία άρχισε να καταχτυπά άνήσυχη. "Ενοιωθε την ύπαρξη της Χρυσούλας όλόζεστη να γεμίζει την κάμερα κ' ένοιωθε ακόμα το άρωμα του κορμιού της να περνά άποπάνω του και να τονε χιδεύει τόσο άπαλά, που τούρθε να κλάψει, να κλάψει χωρίς να ξέρει γιατί, — ίσως για τη ζωή του που τη στρίμωξε σκιάβα μέσα σ' ένα στενό γραφεό και τήνε καλόγερεψε, ίσως για το κορμί του που δε γνώρισε ποτέ του χαρά γυναίκαίας σάρκας.

— Μου φαίνεται...μου φαίνεται...

"Η φωνή του πνιγότανε σαν ψυχομάχημα.

(— "Ω! πώς να το πώ! πώς να το πώ! Χρυσούλα, είσαι Σό ή "Ανοιξη που ροδοστεφάνωσε το χειμώνα τώ μαλλίωνε μου. "Εσκυφες, "Απρίλης, από

το άραχνιασμένο παράθυρό μου και με τα χέρια μίος άνθισμένης λεμονιάς μου χτύπησες τα τζάμια. Σήκωσα, από τους σωρούς τα βιβλία, το κεφάλι και Σέ είδα και χαμογίλασα και σηκώθηκα. "Η καρδιά μου όλη μοσκοβολούσε κ' έτρεμε—σαν άνθος λεμονιάς άπάνω στα τρεμάμενα σγουρά της νύφης. Και κατέβηκα κάτω στο περιβάλι της ζωής και Σέ βρήκα. Μου έδωκε το χέρι ήσυχα, άπλά, άνυποψίαστα, όπως θα τούδινες και στον πατέρα σου, ή όπως θα το άπλωνες σε κανένα σκυλάκι για να το χιδίψεις.

"Ω Χρυσούλα! Χρυσούλα! "Υπάρχουνε λόγια που μόνο το δειλινό μπορεί να πεί κανείς και μόνο μπροστά στη θάλασσα).

"Ετρεμε το κορμί του. Είχε άνασκηωθεί από το κρεβάτι και κύταζε τη Χρυσούλα, που είχε σταματήσει τώρα στο παράθυρο και παραμέριζε τις κουρτίνες και κύταζε στις στέγες των σπιτιών. "Ο Γοργίας την κύταζε με μιάν άφραστη τρομάρα και λαχτάρα και κάτι ήθελε να πεί και τρώμαζε κι ό ίδιος από τα άνείπωτα ακόμα, μά πολυκαιρισμένα μέσ' στην ψυχή του λόγια.

"Η Χρυσούλα είχε γυρισμένη την πλάτη της κι άκουμπούσε το μέτωπο στα τζάμια, χωρίς κα-

θόλου να ψυχανεμίζεται το φριχτό δράμα που σπάραζε δυό βήματα άποπίσω της.

— Μου φαίνεται...μου φαίνεται...μόνο μαζί σου θήνωθα την εύτυχία, Χρυσούλα.

Στάθηκε και περίμενε, λαχανιασμένος. Σαφηνάστηκε κι αυτός πως μπόρεσε κ' είπε τέτοια λόγια. Νόμιζε, πως ως τα πεί, κάτι τρομερό θα γίνει. Κι τα χέρια του σπασμωδικά σφιγγανε το στήθος του και τα νύχια του μπηγόντανε στη σάρκα του μέσα βαθιά και δεν πονούσε.

Τίποτα δε γίνηκε. Ούτε καν σκλέφανε οι κουρτίνες του παραθυριού. "Η τανγκραία κόρη τον κύταζε και χαμογελούσε. Και το περιοδικό άνοιγμένο άπάνω στο κρεβάτι γλυκομειζολογόντανε το σαπφικό παράπονο.

"Ωμένα! "Ωμένα, τίποτα δε γίνηκε! "Ο ήλιος πασίχαρος έρχηνε τώρα φουχτιές το δυσμικό χρυσάφι και σπούσε τα τζάμια.

Κ' ή Χρυσούλα άποθεωμένη μέσα στην τριανταφυλλάνια χαρά, είτανε άπαρηγόρητη, λογιάζοντας πως θα πάει σπύτι, και τί θα πεί, και πως θ' άγκαλιάσει τα γόνατα του "Ορίστη και να του ζητήσει συχώρηση για τα λόγια που του είπε χτές βράδι. Τα χέρια του Γοργία αίματωθήκανε μέσα στη

ουβουλεύουσα και να οδηγούσε. Κι ο «Σύνδεσμος» έτσι θα παυε πιά να είναι καθαρά «Στρατιωτικός», θα βγαζε τον οικογενειακό του χαρακτήρα, θα γινότανε μιχτός, ένα είδος «Λαϊκοστρατιωτικός Σύνδεσμος», που και πλατύτερα θα ενεργούσε και περισσότερη εμπιστοσύνη θάν τουχε ο λαός, αφού μέσα θα βρισκότουσαν κι αντιπρόσωποι δικοί του.

Πάντα ο λαός (κι ε; το ποίμα, αφού ο «Σύνδεσμος» μάς φωνάζει πως υπάρχει «Ανάγκη ειλικρινείας») δεν πολυμπιστεύεται το σπαθί γιατί το φοβάται πως δουλεύει για λογαριασμό του.

*

ΟΙ Συντεχνίες της Αθήνας και του Περαιά ζητήσανε μ' αναφορά τους στο Βασιλιά να μνηστευτεί ο Τυπάλδος κ' οι άλλοι αξιωματικοί του ναυτικού. Οι τριαντατρις πρόεδροι τους, που υπογράψανε την αναφορά, ζητάνε την άμνηστεια αγάριν της κοινωνικής ημερίας και τάξεως, όχι όμως και γιατί, καθώς είναι και σωστό, σε μία χώρα επαναστατημένη, εάν τη δική μας, δεν μπορεί να κριθεί ένα επεισόδιο της επανάστασης από ταχτικό δικατήριο, μία και δεν υπάρχει επαναστατικό δικατήριο για να τον κρίνει.

Οι Πρόεδροι στην αναφορά τους μιλάνε και για το αδιάβημα κατά του καθεστώτος. Ποιανού καθεστώτος; Του επαναστατικού βέβαια, ε; αν κι αν ξεχάσανε οι κκ. Πρόεδροι πως όταν έγινε το επεισόδιο του Ναυτικού βρισκόμαστε σε καθαρή επανάσταση.

Ότεσσο αυτό που ζητάνε οι συντεχνίες με την αναφορά είναι η καλύτερη και η πιο ακίνδυνη λύση που πρέπει, για πολλούς και σοβαρούς λόγους, να δοθεί στο ναυτικό επεισόδιο.

Μία δίκη δεν ξέρουμε πόσα ζιζάνια θα βγάλει στη μέση και πού μπορεί να απρώξει τα πράματα.

«ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ»

(Μια κρίση του κ. Clément)

«Ο φωτεινός μας φίλος καθηγητής κ. Clément έστειλε στο συγγραφέα των «Λοξών Στρατοκόπων» Στέφανο Ραμά το ακόλουθο γράμμα :

«Διάβαζα τώρα το βιβλίο σας «Οι Λοξοί Στρατοκόποι». Πουό ζυπήνητε τη ζωήρη φροντίδα και μου γέννησε την ευγενική χαρά που μπορεί να δώσει έργο συνετά στοχασμένο, στερεά συνθεμένο, και τεχνικά γραμμένο. Αραδιάζετε τις αλήθειες που είναι χρεία να νικήσουν για να ξαναγεννηθώ δικαιοδική, ήθικα, πολιτικά και οικονομικά η Ελλάδα. Παρά πολύ αληθεύει πως ο δασκαλισμός επηρεάζει, με μια όληθρια επιρροή, την εθνική ζωή. Βίβαιο είναι πως ένόσο η επίσημη Παιδεία δε βασίζεται άπα νου στη μητρική γλώσσα, πως ένόσο η τεχνητή γλώσσα, η λεγόμενη καθαρεύουσα, τρώει μέσα στα σκολειά τον πολύτιμο καιρό που θαπρεπε να είναι αφιερωμένος στη σπουδή των ωφέλιμων επιστημών, βέβαιο πως κανείς δε θα μπορή να ελπίζη καμιά πραχτική μόρφωση, μήτε του λαού, μήτε τω διαλεχτών.

Νά τό κακό. Τό γιατρικό που δείχνετε είναι η ένωση και η ενέργεια όλων των φωτισμένων ανθρώπων που καταλάβανε και πετάξαν από πάνω τους τό άνώφελο βάρος των παλιών ιδεών και θρέψανε καινούριο μυαλό, σπουδάζοντας τη ζωή και μορφώνοντας τη σκέψη.

Τό γιατρικό θα είναι, βέβαια, αποτελεσματικό· μα η δυσκολία βρίσκεται σε τούτο· πως θα βρεθούνε τα συστατικά που θα τό συνθέσουν τό γιατρικό, δηλαδή ένας αριθμός Λοξών αρκετά σημαντικός για να συγκροτήση τό ριζοσπαστικό—προοδευτικό—έθνικό κόμμα που θα φέρη μιάν ώρ' αρχήτερα τη διανοητική επανάσταση και θα δώση να καταλάβη ο κόσμος πως τά συμφέροντα τά ιδιωτικά είναι άξεχώριστα από τά γενικά συμφέροντα.

«Ένα βιβλίο εάν τό δικό σας, φτάνει κανείς να τό μελετήση προσεχτικά και άμερόληπτα, δεν μπορεί παρά να κερδίση πολλών τις γνώμες άπάνου στο ζήτημα τούτο. Δεν είναι μονάχα του χειριού τό σπρώξιμο που διορίζει την κίνηση της μευδιασμένης βαρομετρικής βελόνας· είναι και η άτμοσφαιρική επιρροή που την κάνει να προχωρή προς τη σταθερή καλοκαιριά. Τό βιβλίο σας δεν είναι μόνο λογαριαμμένο, μα είναι και βιβλίο που θα κάμη καλό.

Σας συγχαίρω και μένω με ύπόληψη μεγάλη
E. CLÉMENT
Nice κτλ. καθηγητής

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ

«Η Μοίρα μου η μουρόφυνη μα και η δακρυογεννήτρα, με λάμιας λύσσα, με άφρισμα τρισκόταδου δαιμόνου μ' έσουρε μες στα τρίστρατα η ψυχοκαταλύτρα και πήγε και με κάρφωσε στον Κάβουσο του πόνου.

Και μ' άφισε. Καί, ω καημοί άβάσταχοι και ω δάκρια!
παντέρμο τώρα δέρνει με της θλίψης τό δρολάπι και βλέπω - τέτια η τύχη μου! - ρηγμένος κεί στην άμρια να τρώγει μου τα σωθικά ο άγιούπας—η Αγάπη.
Λευκάδα. ΑΛΚΑΙΟΣ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (με εικόνες του κ. Ν. Δύτρα).

—Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (με εικόνες

Τυπώθηκε στη Λόντρα, σε διαλεχτό χαρτί και είναι καλλιτεχνικά δεμένο.
Πουλιέται στο βιβλιοπωλείο της «Εστίας» δρ. 3,50.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΣΤΟ ΒΟΥΡΚΟ

«Δράμα οικογενειακόν εις πράξεις 3»

Συγγραφέας : Κ. Λαδόπουλος

Τά έργα της φαντασίας για να πάρουν ψυχή και σάρκα ανάγκη είναι να παρουσιάζονται με τό ντύμα της πραγματικότητας. Ο τρόπος που η φαντασία θα ντυθώ τό φόρεμα της πραγματικότητας είναι αυτό που ονομάζουμε Τέχνη. Η αληθινή Τέχνη παίρνει να ζουγραφίσω την πραγματικότητα από τη μεριά που της αξίζει και που την ύπερτεεί στο σκοπό της. Κάθε τι που δεν την ενδιαφέρει τό άπορρίχτει, αδιάφορο αν κι αυτό είναι ζωντανή πραγματικότητα.

Τό τελευταίο τούτο φαίνεται πως ξέφυγε την αντίληψη του συγγραφέα του καινούριου έργου «Στό βούρκο» που παίχτηκε την περασμένη βδομάδα στο χειμωνιάτικο θέατρο «Πανελλήνιο». Ο κ. Κ. Λαδόπουλος άνέβασε πάνω στη σκηνή κουβέντες που μπορούσανε βλότεια να λείψουν δίχως να ταραχτή ο μύθος του έργου. Γιατί και οι χωρίς σημασία τυπικές όμιλιες και οι άνοησίες που πολλές φορές αναπαντιούνται στην καθημερινή ζωή, πως μπορούνε να συντρέχουνε στην Τέχνη, όταν μέλιστα δεν έχουνε και καμιά σχέση με την εξέλιξη της υπόθεσης,

έξον από τη σκίση της άδυναμίας του συγγραφέα; Και πως μπορεί να στέκεται στον προορισμό της η Τέχνη, που με τό νόημα της βρίσκονται δεμένες η φυσικότητα κ' η απλότητα, όταν στηρίζεται ο μύθος σε φανερώματα στη σκηνή των προσώπων γιατί τό θέλει ο συγγραφέας, όχι όμως και ο φυσικός ζετυλιμός της υπόθεσης;

*

Ο Γεώργιος Λώρης την εποχή που σπούδαζε στο Παρίσι, άπαντάει μια κόρη Αθηναία, τη Μυρτώ, που είχε βρεθεί με την οικογένειά της εκεί, ταξιδεύοντας, κ' η αγάπη που γεννήθηκε στους δυό νέους τέλειωσε με γάμο. Ο Λώρης σπατάλησε την προίκα της Μυρτώς μέσα σε τρία χρόνια, κι άναγκάστηκε να πλαστογράψη κάτου από μια συναλλαγματική την υπογραφή του πεθερού του και να τήνε προεξοφλήση στο Κρεντι Λυοναί του Παρισίου, να πάρη τα χρηματά κ' έβρη στην Αθήνα. Όλη όμως αυτή η καταστροφή ελπίζει πως θα διορθωθώ αν τελειώση με ά σύμβαση μεταξύ της Κυβέρνησης και της Εταιρίας των Θαλασσίων Διαπορθμεύσεων για τη μεταφορά επιβατών και έμπορευμάτων από τον Πειραιά κατευθείαν στις Ίντιες, που θα συντόμευε αρκετά τό ταξίδι από την Ευρώπη, ύστερ' από την ένωση της γραμμής των Έλληνικών σιδηρόδρομων με τους Τουρικούς, που είχε τελειώση εκείνη την εποχή. Η μεσιτεία του εΐτανε τρακόσες χιλιάδες φράγκα. Η Κυβέρνηση δέχτηκε τη σύμβαση, και μονάχα ο Μάξ Λατούρ, ο αντιπρόσωπος των κεφαλαιούχων εΐτανε ασύφωνος ακόμα σε μερικές λεπτομέρειες. Στα χέρια του εΐτανε η τύχη του Λώρη. Ο Μάξ Λατούρ στις συχίες του έπίσκεψης στο σπίτι του Λώρη, μ' όλα τα περασμένα του χρόνια, έρωτεύεται τρελλά την άμορφη Μυρτώ, και όταν βεβαιώθηκε πως η Κυβέρνηση δε δέχεται να υποχωρήση στις λεπτομέρειες που ζητούσε για τό συμφέρο των κεφαλαιούχων, άποφασίζει να φύγη για την Πόλη, κ' έρχεται να άποχαιρετήση τό Λώρη. Ο Λώρης είδοποιημένος από τό Μάξ Λατούρ για την έπίσκεψη αυτή, και ξέροντας την αγάπη του προς τη γυναίκα του, έξηγει στη Μυρτώ την οικονομική του καταστροφή και θέλει να τηνε πείσει να δεχτή να παίξη στο Λατούρ μια φάρσα, μια κωμωδία. Να φανή πως υποχωρεί στις έρωτικές του εκδήλωτες και να τον άναγκάση να υπογράψη τό κείμενο της περιφημης σύμβασης. Η Μυρτώ άρνιέται με άγανάχτηση, και τότες ο Λώρης βάνει σ' ενέργεια σατανικό σκέδιο. Υπνωτίζει τη Μυρτώ—συνθήεια του παλιού—και τη διατάζει να κάμη ό,τι άρνιότανε ξυπνητή. Ο Μάξ Λατούρ έρχεται τη στιγμή που ο Λώρης προφασίζεται μια δουλειά και φεύγει. Η Μυρτώ του παραδίνεται κι αυτός υπογράφει τη σύμβαση. Την άλλη μέρα που ο Λώρης δίνει μεγάλο χορό, για τό ευτυχισμένο γεγονός, η Μυρτώ ύστερ' από ένα διάλογο με τό Μάξ Λατούρ, μαθαίνει την άτιμία της και σε στιγμή υπέρτατης άηθίας για τον άντρα που τόσο αγάπησε και που αυτός τόσο ταπεινά την έσυρε στο βούρκο, ύψώνει χέρι δικαιοσύνης και σκοτώνει τό Λώρη με μια πιστολιά...

*

Η ένωση της γραμμής των Τουρικών σιδηρόδρομων με τους δικούς μας, η συντομία του ταξιδιού για τις Ίντιες, τό πέραςμα του ύπνωτιστή Λεμπλάν με τό σουζέ του Μιλόσκα, όλα γεγονότα του χρόνου που μάς πέρασε, έδωσαν θέμα στο συγγραφέα γύρω από μια κοινή υπόθεση να πλέξη τό

δράμα του. Θα μπορούσε κανείς να το χαρακτηρίσει, αντίθετα προς τις διάφορες κωμικές επιθεώρησεις με τα τραγουδάκια, σε μια «δραματική επιθεώρηση» τόσο μάλιστα περισσότερο αφού μιλά και για τους Νεότουρκους, και για το θεωρείο των Διπλωματών στη Βουλή μας που μέσα του βρίσκει κανείς το γαλατάκι, τον ψωμά και το χασάπη του!

Ο διάλογος του έργου βαρύτερος, μονότονος και σε πολλά μέρη κοινότατος και πολύ μακρής. Και οι τρεις πράξεις αρχίζουν με παραγεμισμένα διάφορα, για να τραβήξουν, λέει, την ώρα. Η δράση του κουραστική και τα διάφορα επεισόδια άτονα. Ο Βελής, ο φίλος του Λώρη, και η Σοφία, η φιλενάδα της Μυρτώ, δυο πλάσματα άψυχολόγητα, μπασμένα στο δράμα για σκηηνική οικονομία του έργου, που στο τέλος παντρεύονται! Ο Μάξ Λατούρ ένας τύπος χυδαίος. Ο Λώρης άλλος τύπος χυδαίος. Η Μυρτώ αζουγράφιστη και δίχως πνοή. Η δραματική σύγκρουση βιασμένη κι ο πόνος που φέρνει τη λύση άγουρος. Έξαρση πάνου από το μέτριο πουθενά. Ούτε κάε τα σκηηνικά κόλπα και οι θεατρικές τρακατρούκες των «Πετροχάρηδων» και της «Μελάχρας», ούτε τὸ ψευτοενδιαφέρον της στιγμής και ἡ λεπτή(!) αίσθηματολογία της «Φωτεινής και Στέλλας, Σάντρη και Βιολάντη». Μια μούχλα της ρουτίνας και μια κρυάδα της ψευτιζέ, από την αρχή ἴσαμε τὸ τέλος.

*

Η σκηηνική τέχνη, που ἄλλοι θεατρογράφοι φαίνεται πως ἄρχισαν να τὴ μυρίζονται, ἔδω λείπει ὀλότλα. Για να μπᾶση στο μῦθο του έργου ὁ συγγραφέας τὸς θεατῆς, ἀμείσως στην ἀρχὴ βάνει τὸ Λώρη και δηγίεται στο φίλο του Βελή τὰ περασμένα. Αὐτὸ χτυπᾶ σὰ μιά στοιχειώδη ἀδυναμία τοῦ δραματογράφου. Τὸ ἴδιο και τὸ μπάσιμο τῶν προσώπων τὴν ώρα που γίνεται γι' αὐτοὺς ἴσα ἴσα ὁ λόγος, ἔτσι σε ὄλο τὸ δράμα. Τὸ ἴδιο και τὸ ἀχαρακτήριστο μεθύσι της τελευταίας πράξης τοῦ Λώρη, τὸ τραβημένο, τὸ ἄτονο, τὸ κουραστικότατο. Τὸ ἴδιο και ἡ ἀψυχολόγητη πιστολιά της Μυρτῶς, ἔτσι ξαφνικά και ἀδικαιολόγητα, στο μεθυμένο Λώρη. Και τὸ πιστόλι ἔτοιμο στο συρτάρι τοῦ εἰρηνηκοῦ μικροῦ τραπεζιοῦ ἀπὸ λόγο ἀνώτερης βίας τοῦ συγγραφέα.

Ἀφίνουμε τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ, που ἔρχεται τόσο ἀπίθανο. Ἄς τὸ ξετάσουν αὐτοὶ οἱ ἐπιστήμονες ἂν ἀξίζει τὸν κόπο.

Ἡ γλώσσα τοῦ έργου φτωχὴ σὰν τὴν καθαρεύουσα, ψεύτικη κι ἀναμαλλιάρα σὰν τὴ φραγκολεβαντίνικη τοῦ σαλονιοῦ, ἀποκρουστικὴ κι ἀδύναμη σὰν τὴ μιχτὴ τῶν ἐχεφρονούντων!

*

Γιὰ τὸ παίξιμο τῶν ἠθοποιῶν δὲ λέμε τίποτα. Ἄδικο, νομίζουμε, νὰ κριθοῦνε σε ρόλους ἀχάριστους.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΣΤΟΝ ΠΑΛΑΜΑ

Καβάλα στο ἄτι του
δ γίγας ἐφάνη,
φορεῖ στο κεφάλι του
δαφνένιο στεφάνι,

ἡ δόξα στο πλάι του,
ἡ φήμη κοντά του,
ὁ θρίαμβος γύρω του,
τὸ Θεῖο μπροστά του.

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΔΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1909 τιμᾶται ἀντὶ μιάς δραχμῆς.

ΚΕΡΑΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓ ΚΕΡΑΟΣ	ἐκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 Κέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
3 Κέρδη	»	1,000
118 Κέρδη	»	100
337 Κέρδη	»	50

1000 ἐν ὄλω κέρδη ἀξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμματία πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεία και λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς σε 28 μάρχας και στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων και τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων. Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου και τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

Ὁ κόσμος ἐμέρσιος
Ξαπλώνει τὰ χέρια
ὁ τεχνίτης τ' ὄραλον
ἀπάνω σ' ἀστέρια.

Ἡ ὄρα δὲν ἔφτασε,
περίμενε, γίγα,
σὲ λίγο περήφανοι
θὰ σὲ κάτσουμε ρήγα

ἀπάνω σ' ἀφάνταστο
τοῦ Πλάστη παλάτι.
Ἀκόμα τὴ, λήρα,
τὴν πέννα σου κράτει,

και δούλεψε, δούλεψε,
ἀκούραστε γίγα,
σὲ λίγο περήφανοι
θὰ σὲ κάτσουμε ρήγα

Πανόρια, ξανθόμαλλη,
θὰ κάτση κοντά σου
ἡ Τέχνη ἢ ἀθάνατη,
τρανή ρήγισά σου.

Ἀθήνα.

ΛΙΑΙΚΑ ΑΘ. ΜΠΕΤΣΙΚΑ

Ο,ΤΙ ΘΒΛΕΤΕ

— Τέλλο Σάβατο, 26 τοῦ Δεκέβρη, στις 6 τὸ δευτερό, θὰ διαβάσει στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά» ὁ Ταγκόπουλος τὸ καινούριο κοινωνικὸ τοῦ δράμα «Τὸ μαῦρο χέρι». Ὅποιος φίλος θέλει, μπορεί νὰρθεῖ λεύτερα. Κ' ἔτσι ἀπὸ τέλλο Σάβατο ξαναρχίζουν τὰ χειμωνιάτικα ἐφελικά Σαβατοδράμα τοῦ Νουμά, που πολλοὶ φίλοι τὰ ζήτησαν και γιὰ φέτος. — Τὸ Γ' και τελευταῖο ἄρθρο τοῦ κ. Κ. Παλαμά γιὰ τὸν Κρουμπάχερ θὰ δημοσιευτεῖ στο φῶλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς.

— Δὲν ξέρουμε πῶς και γιατί τὸν πῆραν ἔτσι ἀνάποδα μερικὲς ἐφημερίδες τὸν Ἀδερῶφειο δραματικὸ διαγωνισμό που προκήρυξε τὸ Ὁδεῖο μας. Ἀντὶ νὰ χαροῦν και νὰ συχαροῦν τὸν κ. Νάξο που βρήκε ἐπιτέλους κάποιον τρόπο νὰ βραβεύουνται τὰ καλά δραματικά ἔργα, κάθονται και σπάζουν τὸ κεφάλι τους νὰ βροῦνε ἂν ὑπάρχουν ἀρῶποι κατέλληλοι νὰ ξεχωρίζουν τὰ καλά ἔργα κι ἂν τὸ Ὁδεῖο εἶναι σὲ θέση νὰν τοὺς βρεῖ αὐτοὺς τοὺς κατάλληλους κριτῆς.

— Μά, βλογημένοι, κείνος που προκήρυξε τὸ διαγωνισμό δὲ θὰν τὸν προκήρυχνε, ἔτσι στο κουτουροῦ, ἂν ἀπὸ πρὶν δὲν ἤξερε και ποιοὶ θάνατ οἱ κριτῆς του. Τὸ νιώσατε τώρα;

— Οἱ μαθητῆς τοῦ Γ' Γυμνασίου ἀπεργήσανε και

ζήτησαν νὰ παυτεῖ ὁ Γυμνασιάρχης τους γιὰ νὰ ξαναπᾶν ἐσκολεῖο. Περιήμημα. Δὲ μείνει τώρα τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ κάνουν κι αὐτοὶ τὸ Σύνδεσμο τους και νὰρχινήτουνε νῆρογραφοῦν...γιὰ τὴν πολιτικὴ κατάσταση!

— Μὲ χαρὰ εἶδαμε τὴν καινούρια καθημερινὴ Λαρισσιῆς φημερίδα «Πρωῖα» που τὴ βγάξει ὁ φίλος κ. Τσιμπούκης, ὁ γνωστός και ἱκανότατος Θεσσαλὸς δημοσιογράφος.

— Ἀπὸ τὰ πρῶτα φύλλα της ἡ «Πρωῖα» δείχνει πῶς θὰ κερδίσει γλήγορα τὴ νίκη και θὰ γίνετ μιά ἀπὸ τις πρῶτες, ὄχι μοναχὰ τις ἐπαρχιακῆς, μὰ γενικὰ τις ἐλληνικῆς ἐφημερίδες.

ΣΤΟΝ κ. ΘΩΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

που ζωντάνεψε τοὺς «Βρυκόλακες» τοῦ Ἴψεν

Στάληθθα ὁ γερονορρηγὸς φεγγένος ἀπ' τὸ μνημα
Στὸ μέτωπο σὲ φίλησε, ὦ βγενικιά ψυχή,
Μάγε, που ἔτσι γιγάντευες τὰ λέφτερά του λόγια.
Μά, κρῖμα! — πᾶσχις ζωντανὸς μπροστά σὲ βρυκόλακους!

B. B.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στη Λεϊψία και πουλοῦνται στα γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΔΑΚΑΞΗ :

- 1) Στὴν ἀνέμη καρφομένη . Δρ. 1.—
- 2) Τραγουδάκι » 1.—
- 3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώ-
ρητης » 1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΑΔΑΜ. ΠΑΔΑΗ :

- 4) Μολιβιάτισσα Δρ. 1.—
 - 5) Μισιριώτισσα » 1.—
 - 6) Ρουμελιώτισσα » 1.50
 - 7) Ἀφροδίτη » 1.50
 - 8) Χάιντε χορδε » 1.—
 - 9) Μικρούλα » 1.50
 - 10) Στὸν Ἐποπα (μαλλιαρικὰ Πόπι) Χαρίζεται.
- Ἄλα μαζί ἕνας τόμος Δρ. 5.

ΘΑΝΑΤΟΥ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Στη γειτονιά μας και πάλι τριγυρνάει
δ Χάρος, κι δ αγέρας λιβάνι μυρίζει
τὸ χαροπούλι κι ἀπόψε μυρολογάει,
καὶ κάπου-κάπου τὸ παροθύρι τρίζει.

Καὶ μὲς τὸν ἔρμω τὸ δρόμον ἀντάμα
κάποιον παιδιοῦ θρηνολογάει τὸ κλάμα...
Τοῦ θρήνου ἡ ἀφορμὴ δὲν ἔξρω ποιά,
μὰ μένα σπαρταράει μὲν ἡ καρδιά.

Δεῦροςτος 1909.

M. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Dalm. στὸ Παρίσι. Δάξίμε τὴ συντρομὴ γιὰ τὸ
1910 κ' εὐχαριστοῦμε.—κ. Γ. Κον. στὸ Μόναχο. Γιὰ τὸ
ζήτημα ποῦ μᾶς γράφει δὰ σοῦ ἀπαντήσομε μὲ γράμμα.

ΣΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ"

εἰς γραφεῖο, δρόμος Ζήνωνος 2, πωλοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ
εἰς ἕνα καὶ 1,25 φρ. γρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ τάκλουθα βι-
βλία :

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τέλειρο τοῦ Γιαννίρη» δρ. 1.—τοῦ
ΠΑΛΛΗ «Ἡλιος καὶ Φεγγάρι» δρ. 1.—τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ
«Τὸ γλωσσικὸ καὶ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀνα-
γέννησις» δρ. 1.—τοῦ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρω-
μιόσωνος» δρ. 1.—τοῦ ΜΑΖΩΧΤΡΑ καὶ Βρουκόλακας δρ. 1,
«Παλιοὶ σκοποὶ» δρ. 2.—τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «Τὸ
Ἀνεχτήμητο», ἡ «Μελάχρα» καὶ «Οἱ Πετροχάρηδες» (δρά-
ματα) δρ. 1.—τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Και-
νοῦργια» δρ. 1 καὶ «Οἱ λαοὶ στρατοκόποι» δρ. 2.—τοῦ Γ.
ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ καρδιά» δρ. 1.—τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ
«Ζωντανὸ καὶ πεθάνενοι» δρ. 1, «Ὁ Ἄσωτος» δρ. 1 καὶ
«Οἱ Ἀλυσσιδες» δρ. 2 (δράματα),—τοῦ Κ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ
«Ὁ Μίγ' Ἀλέξανδρος» δρ. 1.—τοῦ Μ. ΦΙΛΗΝΤΑ «Γραμ-
ματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσας» δρ. 3 καὶ «Ἀπὸ τοὺς θρύλ-
λους τῶν κίβων» δρ. 1.—τοῦ ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗ «Τὰ
Ῥαῖα» Α' Τραγούδια τῆς ἀκρογιαλῆς δρ. 2, Β' Τραγὰ
τραγούδια δρ. 2.—τῆς κ. ΑΔΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟ-
ΣΚΟΥ «Ὁ ἀβρόντιος μηχανισμὸς» χρυσοδεμένος δρ. 1 1/2
καὶ φρ. γρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ.—τοῦ ΙΔΑ «Μαρτύρων καὶ
ἱρώων αἶμα» δρ. 2.—τοῦ ΔΟΥΓΟΥ «Ἀδάνη καὶ Χλόη»
(μετάφρ. Βουτερίδης) δρ. 1.—τοῦ ΕΥΡΥΠΙΔΗ «Ἡ Μή-
δεια» (μετάφρ. Περγιάλιτης) δρ. 1.—τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «Ὁ
Αἴας» (μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη) δρ. 1.—τοῦ Γ. ΜΑΡ-
ΚΕΤΗ «Πλουτολογία» δρ. 1.—τὸ δασμολογικὸ ζήτημα στὴν
Ἀγγλία» λεπτὰ 50.—τῆς κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ
«Ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ Σαλονίου» δρ. 1.—τοῦ Γ. ΣΚΛΗ-
ΡΟΥ «Τὸ κοινωνικὸ καὶ ζήτημα» λεπτὰ 50.—τοῦ ΗΛΙΑ
Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ «Ὁ Προσκυνητὴς» δρ. 1.—τοῦ ΣΚΙΠΗ
«Ἡ Μεγάλη Ἀδρα» δρ. 2 καὶ τὰ «Juvenilia» δρ. 1.—τοῦ
ΜΑΥΡΟΥΔΗ «Μικρὰ τραγούδια»,—τοῦ ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟ-
ΡΙΝΑΙΟΥ «Τὰ ἀγρολολοῦδα» δρ. 1.—ΕΛΙΣΣΑΙΟΥ
ΓΙΑΝΝΙΔΗ «Γλῶσσα καὶ Ζωή» δρ. 2.—ΒΑΡΑΕΝΤΗ
«Ἀδὴ καὶ Ζωή» δρ. 1 καὶ «Ἀητοὶ καὶ Λελίκια» δρ. 1.—
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ «Ἀλήθεια καὶ Ψέμμα» δρ. 1 καὶ
«Μαρία Πενταγιώτισσα» (δράμα) δρ. 1.—ΚΩΣΤΑ Γ. ΠΑ-
ΣΑΓΙΑΝΝΗ «Μοσκιές» δρ. 1.—ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ
«Μπερμπούκια» δρ. 1.—ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΚΑΡΕΣΚΟΥ
«Βλάχικα τραγούδια» δρ. 2.—ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ
3 μπαλάντες γιὰ πιάνο 1 δραχμὴ ἢ μιά.—ΡΗΓΑ ΓΚΟΛ-
ΦΗ «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη» δρ. 2.—Ζ. ΦΥΤΙΑΗ
«Δίχως ἀκρογιαλῆ» δρ. 1, «Χτισμένο στὸν ἄμμο» δρ. 1,
καὶ «Νίτσα» δρ. 1.—Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ «Ξενη-
λασία ἢ Ἰσοτέλεια» τὸμ. 2, δρ. 5.

Τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» στέλνει στοὺς συνδρομητάδες
τοῦ Ἐξωτερικοῦ 5, τι βιβλία τοῦ ζητήσουνε στὴς τιμὰς ποῦ
τὰ πωλοῦνε τὰλλα βιβλιοπωλεῖα, δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο,
εἰδὼν τὰ ταχυδρομικὰ.

Τόμοι παραμένοντες τοῦ «Νουμά» (εἰδὼν ἀπὸ τὸν πρῶτο
ποῦ δὲν ὑπάρχει κανένα τοῦ ἀντίτυπο) πωλοῦνται φρ. 12
δ ἕνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. γρ. 12 γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ
ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ
Πωλιέται σὶὰ γραφεῖα μας δρ. 2.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν 30 Νοεμβρίου 1909

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Table with 4 columns: Category, Drachmas, 30 Nov 1909, 31 Oct 1909. Includes items like Εἰς μεταλλικὸν, Εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια, Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ/μοὶ, etc.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Table with 4 columns: Category, Drachmas, 30 Nov 1909, 31 Oct 1909. Includes items like Μετοχικὸν κεφάλαιον, Αποθεματικὸν κεφάλαιον τακτικὸν καὶ ἑκτακτὸν, Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ, etc.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 9 Δεκεμβρίου 1909.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΔΕΕΗΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

Καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις τοῦ «Σεράπιου» τῆς
Ἀλεξάνδρειας, μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα.
Πωλιέται σὶὰ γραφεῖα τοῦ «Σεράπιου»
(Revue «Serapion». Alexandrie — Egypte)
φρ. 5. Γιὰ τοὺς συνδρομητάδες τοῦ «Σερά-
πιου» καὶ τοῦ «Νουμά» φρ. 3.

Ἡ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ
Βασιλέως
ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗ
Ἐν Ἀθήναις (Πλατεῖα Κάνιγγος)
Ἐγκειμένη διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1894
Β. Δ. Σχολῆς τεχνικῶν σπουδῶν ἀνώτερας :
ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ,
ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
Φοίτησις διετής.
Ἐναρξίς μαθημάτων τῆ 15 Σεπτεμβρίου.
Πρόγραμμα ἀποστέλλεται δωρεάν.
Γίνονται δεκτοὶ μαθηταί.